

Universitätsbibliothek Wuppertal

L. Annaei Senecae Tragoediae

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Amstelodami, 1662

Actus secundus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-770](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-770)

170 Recipit populos urna citatos.
 Alium multis gloria terris
 Tradat, & omneis fama per urbes
 Garrula laudet, cœloque parem
 Tollat & astris: alius curru 195
 175 Sublimis eat. me mea tellus
 Lare secreto tutoque tegat.
 Venit ad pigros cana senectus:
 Humilique loco, sed certa sedet
 Sordida parvæ fortuna domus: 200
 180 Alte virtus animosa cadit.
 Sed mœsta venit crine soluto
 Megara, parvum comitata gregem:
 Tardusque senio graditur Alcidaæ parens.

191. *Urnâ citatos.*] Qua cineres
 combustorum conduntur. vel potius
 urna iudicium infernorum. *Quæstior*
Minos urnam movet è qua serius ocuus
Sors exitura citatos in aeternum Exi-
lium impositura est cymba. vide infra
vers. 730. Farnabius.

192. *Alium multis*] Non est vero
 abfinitale, aliquot hic versus desiderati.
Heinsius.

195. *Curru*] Triumphali. *Farnab.*

199. *Certa sedet*] Επβαλίον, tu-
 ta, & posita extra pericula. *Idem.*

201. *Alte virtus*] Superne, ex alto
 suam virtus animosa habet reginam. *Id.*
 202. *Sed mœsta*] Sed Megara Her-
 culis uxor crinibus solutis fœmineo
 mœrens ululatu procedit. *Idem.*

204. *Tardusque*] Amphitryon se-
 nio degtavatus. *Idem.*

ACTUS SECUNDUS.

MEGARA. AMPHITRYON.

*Megara absentiam Herculis desfet enumeratis ipsius ærumnis. Lyci vim
 & insulenciam conqueritur. Despondentem animum Megaram &
 desperantem consolatur Amphitryon.*

Meg. **O** magne Olympi rector, & mundi arbiter, 205
 Jam statue tandem gravibus ærumnis modus
 Finemque cladi. nulla lux unquam mihi
 Secura fultit. finis alterius mali
 Gradus est futuri. protenus reduci novus

Para-

209. *Protenus reduci novus*] Her-
 stheo obijciuntur monstra. *Farna-*
bius.

211. *Iussus*

Paratur hostis. ante quam lætam domum
 Contingat, aliud iussus ad bellum meat.
 Nec ulla requies, tempus aut ullum datur,
 Nisi dum iubetur: sequitur à primo statim
 Infesta Juno. nunquid immunis fuit
 Infantis ætas? monstra superavit prius,
 Quam nosse posset. gemina cristati caput
 Angues ferebant ora, quos contra obuius
 Reptavit infans; igneos serpentium
 Oculos remisso lumine ac placido intuens,
 Arcetos serenis vultibus nodos tulit;
 Et tumida tenera guttura elidens nianu,
 Prolusit hydræ. Mænali pernix fera,

Multo

211. *Iussus ad bellum meat*] Sic plane codex Etruscus: ne quemquam moveat, quod recentiorum librorum manus, *exeat*: etsi sensum ejus posse admitti censet Gronovius. Versu sequenti liber idem: *tempus aut ullum vacat, non datur.* Gronovius.

212. *Nec ulla requies*] Eustathius prodidit natum Herculem quartâ Lunâ, quâ qui nascuntur laboriosam sunt acturi vitam: & quia talis imprimis Hercules fuit; qui vel pro se, vel pro aliis labores multos perferunt, *Tetradista* seu *quartâ Lunâ editi* vocantur. sed & quintâ Lunâ aliquid inchoare inauspicatum fabulantur, ex Virgilio Georgicis. Vide Adag. *ov ut re edo? p. 177. h. 2.* *quartâ nati Lunâ* quam Hercules sidus appellat L. Florus libro 1. hist. cap. 18. *Delirius.*

213. *Sequitur apprimè statim*] Etruscus: *apprimè.* Quo confirmatur Lipsii, à primo, quod & maximi viri D. Heinsii calculo comprobatum est, hosque ad alium librum Seneca pluribus defendimus. Gronovius.

216. *Gemina*] Iam in cunis serpentes duos à Iunone immisos vultu interritus & cum risu elisit. Farnabius.

219. *Oculos remisso pectore*] Optime Lipsianus, *lumine.* In Etrusco

prima manus erat *erasa*, & alia substitutum, *remisso vultu.* Quod qui horant in legem versus peccate, vicem ejus posuerunt. *pectore*, ex Phœnissis v. 187. *remisso pectore ac placido seras*: quidam utrumque sic, *pectore vultu.* At Lipsianus haud dubie formatus ex optimo, antequam mangonem pateretur, sincerum retinuit: nam ipsa *erasa* scriptura vestigia sacris produunt *lumine.* Gronovius.

222. *Prolusit Hydra.*] Etruscus, ut meliores quique, *Prolusit.* Monuerant & alii è suis: sed quid? (inquit Gronovius) promiscue utuntur auctores & hoc & illo modo. Forsan, nam ut trepide loquar, facit hic liber antiquissimus, qui & in Troadibus versu 179. *proludens tuis iam, Troja, fati,* Hippolyto vers. 1057. *Prolusit ira,* & Medea vers. 903. *prolusit dolor,* sine variatione: facit Nazarianus alii que Florii, ex quibus l. 3. 2. *proluderent*, quod obtinebat vulgo, mutatum est. Sic Cicerone, Virgilio, Plinio, Iuvenalis, quidam & in editis omnibus, quidam in scriptis & antiquioribus exemplaribus. Alterum in tam vetustis libris, quod meminerim, visum est nullis: etsi recorder apud Senecam de ira 2, 2, in epistolis; apud Statium in Achilleide

Multo decorum præferens auro caput,
 Deprensa cursu est. maximus Nemeæ timor
 Gemuit lacertis pressus Herculeis leo. 225
 Quid stabula memorem dira Bistonii gregis,
 Suisque regem pabulum armentis datum?
 Solitumque densis hispidum Erymanthi jugis
 Arcadia quaterem nemora Mænalium suem?
 Taurumque centum non levem populis metum? 230
 Inter remotos gentis Hesperiaë greges
 Pastor triformis littoris Tartessii
 Peremptus, acta est præda ab Occasu ultimo.
 Notum Cithæron pavit Oceano pecus.
 Penetrare jussus Solis æstivi plagas, 235
 Et adusta medius regna quæ torret dies,
 Utrinque monteis solvit abrupto objice,
 Et jam ruenti fecit Oceano viam.

Post

leide vulgo haberi: sed, ut dixi, mem-
 brana horum librorum illis ætate pares
 etiamnum versata non sunt. Apud
 Hegesippum quoque de excidio Hiero-
 sol. 3, 8. liber optimus: *Hæc pro-*
lusio quadam belli. Gronovius. *Mæ-*
nali] Cerva ætipes & *γερονόμος*
 quam cursu comprehendit in Mænalo
 monte Arcadia. *Farnabius.*

223. *Caput*] Cerva tamen cornu-
 ta non sunt. Nisi cerva pro cervo per
 enallagen dicatur. *Idem.*

224. *Nemea timor*] Leo in Nemea
 sylvæ Peloponnesi, inter Cleonæ &
 Phliuntem, maximus illius regionis
 incolis terror, quem Hercules inter-
 fecit. *Idem.*

226. *Stabula*] Equos humanis car-
 nibus pastos, à Diomede Thraciaë re-
 ge. Bistonis autem stagnum & regio
 Thracia. *Idem.*

227. *Suisque*] Equa veteribus visa
 est talionis pœna, *εἰς ἡμῶν τοῦ νόμου*
ἕνεκα. è lege Rhadamanti. ita Theus
 Sinin tortis pinibus discepit, Sciro-
 na è tupe præcipitavit, Procrusten ad

sui lecti modulum extendit. *Farnabius.*
 228. *Erymanthi*] Montis Arcadiaë,
 ubi & ejusdem nominis flumen, juxta
 Pausan. in Eliac. seu lib. 5. & pugnant
 vide apud Claudian. *Delvius.*

229. *Arcadica quaterem*] Princeps
 codicum, ut olim vulgata: *Arcadia.*
 Ut apud Statium: *Arcadia carmen te-*
studine mensis. Immo Virgilium: *Ar-*
cadia memovanda inventa magistri. Agamem-
 none: *Sensit Arcadii populator*
agri. Gronovius.

230. *Centum*] Creta. 827. Agam.
Farnabius.

231. *Inter remotos*] Geryonem tri-
 corporem Hispaniaë regem interemit,
 ejusque armenta à Tartesso Hispaniaë
 Bætica oppido maritimo abegit in
 Boetiam, in qua mons Citharon.
Idem.

237. *Utrinque*] Fingitur Herc. col-
 libus inter Abylam & Calpen direm-
 ptis intromississe Oceanum, qui Medi-
 terraneus dicitur. *Idem.*

238. *Et jam ruenti*] Optimus cum
 Liptiano: *Lapam ruenti.* Quod si cui
 minus

Post hæc, adortus nemoris opulenti domos,
 Aurifera vigilis spolia serpentis tulit. 240
 Quid? sæva Lernæ monstra, numerosum malum,
 Non igne demum vicit, & docuit mori?
 Solitalque pennis condere obductis diem
 Petiit ab ipsis nubibus Stymphalidas?
 Non vicit illum cœlibis semper tori 245
 Regina gentis vidua Thermodontiæ:
 Nec ad omne clarum facinus audaces manus
 Stabuli fugavit turpis Augiæ labor.
 Quid ista profunt? orbe defenso caret. 250
 Sensere terræ pacis auctorem suæ
 Abeffe terris. prosperum ac felix scelus,
 Virtus vocatur. fontibus parent boni.
 Jus est in armis, opprimit leges timor.
 Ante ora vidi nostra, truculenta manu 255
 Gnatos paterni cadere regni vindices;
 Ipsamque Cadmi nobilis stirpem ultimam
 Occidere. vidi regium capitis decus
 Cum capite raptum. quis fatis Thebas fleat?

Ferox

minus belle deesse conjunctio videbatur, scriberet: *abrupto objice, & Latam ruenti*. Sed opus non est. Posses & alioquin: *Virimque solidi montis abrupto objice Latam ruenti fecit Oceanoviam*. Gronovius.

239. *Nemoris*] Hortorum Hesperidum, quorum custos præter tres Atlantis filias erat vigil draco. *Farnab.*

240. *Aurifera*] Aurea, Medica, citrea mala, *εὐσφυεὶ ἀπὸ ἀέρος*: inquit ille apud Athen. 3. lib. 7. *alii*, pecora nativo rutilo colore insignia cum *ρεῦλα* hæc & illa denotent. *Idem.*

241. *Lernæ monstra*,] Hydram & cancrum. *vel* solam Excetram quam propter amputata capita repullulantia vocat monstra. *Vel* numerosum malum. *Idem.*

244. *Stymphalidas*] Aves à Stym-

phalo Arcadiæ palude dictas, quas ærei crotali crepitu fugavit. *Idem.*

246. *Reginæ gentis*] Hippolyte regina Amazonum juxta Thermodonta fl. Cappadociæ incolentium. *Idem.*

247. *Nec ad omne*] Nec dedignatus est Augiæ regis Elidis bubile, in quo 3000. boum stabulassent, nec per 30. annos expurgatum fuisset, purgare immisso fl. Peneo vel Alpheo. *Idem.*

249. *Caret.*] Demissus ipse ad inferos. *Idem.*

250. *Sensere*] Quia illo absente Lycus interfecto Creonte & liberis regnum occupavit. *Idem.*

255. *Gnatos paterni*] Filios Creontis patris mei assertores regni paterni, &c. Ultimos stirpis Cadmi. *Idem.*

257. *Regium*] Diadema cum ipso Creontis capite ablatum. *Idem.*

259. F69

Ferax deorum terra quem dominum tremis?

E cujus arvis, eque fecundo sinu

Stricto juvenus orta cum ferro stetit;

Cujusque muros natus Amphion Jove

Struxit, canoro saxa modulatu trahens;

In cujus urbem non semel divum parens

Cælo relicto venit; hæc quæ cælites

Recepit, & quæ fecit, & (fas sit loqui)

Fortasse faciet, sordido premitur jugo.

Cadmea proles, civitasque Amphionis,

Quo decidistis? tremitis ignavum exulem,

Suis carentem finibus, nostris gravem?

Qui scelera terra, quique persequitur mari,

Ac sæva justa sceptrâ constringit manu,

Nunc servit absens, fertque quæ ferri vetat:

Tenet-

259. *Ferax*] Quæ Bacchum, Palæmona, Leucotheam, tot deos peperit. *Farn.* *Quem dominum tremis?*] Etufus à manu prima eleganti simul apostrophe ac profopœcia: *quem dominum tremis?* Sic mutaverant superius: *Iuno, cur nondum furis?* Gronovius. *Quam ignavum, vilem, improbum?* scilicet exulem. *Farnabius.*

261. *Stricto*] Ex dentibus serpentis à Cadmo interfecti feminatis nati sunt homines armati, qui mutuis vulneribus perierunt. *Idem.*

262. *Amphion*] Iovis ex Antiope filius Lyxæ à Mercurio acceptæ modulatu saxa ad extruendas Thebas traxit. *Idem.*

264. *Non semel*] Venit enim ad Semelen, Antiope, Alcmenam. *Idem.*

265. *Quæ cælites*] Quæ in deorum numerum retulit, Bacchum, Semelen, Dicem, &c. sup. v. 258. *Idem.*

267. *Fortasse*] Hoc dicit propter Herculem indigerem cælo destinatum. *Idem.* *Sordido*] Cicero 12. *Fam.* I. *Manabat illud malum urbanum, & ita corroborebatur quotidie, ut ego quidem & urbi & otio dissiderem urbano: sed ita*

compressum est, ut mihi videamur omne jam ad tempus ab illo dumtaxat sordidissimo periculo tuti futuri.

268. *Cadmea*] Thebana, à Cadmo conditore. *Farn.* *Atque Ophionius cinis*] Palmaria emendatio Dan. Heinsii, *civitasque Amphionis*, ex corrupta plusculorum librorum, *cinis atque Ophionius.* Gronovius.

269. *Quo decidistis?*] Rectius, inquit Fabticius, *recidistis.* Sed illud habuit liber optimus à manu prima, (nam posterior alterum fecit) & videtur illa ætas maluisse. Tacitus 3. *annali: Huc decidisse cuncta, ut ne juvenis quidem accepto tanto honore adiret urbis deos, ingrederetur senatum.* Vide quæ notamus ad *epist.* 75. *Gronovius.* *Tremitis*] Cum tremore parietis ignavo Lyco. *Farnab.*

271. *Qui scelera*] Hercules interea qui aliis scelestam vim prohibet, absens servitutem & tyrannidem in suis fert. *Idem.*

272. *Sceptrâ confregit*] Florentinus, *constringit: ut ante, persequitur.* Gronov.

273. *Fertque quæ ferri*] Sustinet mala, quæ avertit ab aliis; patitur, quæ facit ne alii patiantur. sic recte Lugd.

240
um,

245

250

255

Ferax

dictas, quæ
it. *Idem.*
Hippolyte re-
thermodonta
um. *Idem.*
Nec dedigna-
s bubile, in
lassent, nec
n fuisset, pur-
el Altheo. *Idem.*
is ipse adin-

illo absente
& liberis re-

Filios Creon-
regni pater-
cadmi. *Idem.*
ma cum ipso
Idem.

259. *Ferax*

Tenetque Thebas exul Herculeas Lycus.
 Sed non tenebit. aderit, & pœnas petet,
 Subitusque ad astra emerget: inveniet viam,
 Aut faciet. Adfis sospes & remees, precor:
 Tandemque venias victor ad victam domum.
 Emerge conjux, atque dispulſas manu
 Abrumpe tenebras: nulla ſi vetito via,
 Iterque clauſum eſt, orbe diducto redi;
 Et quidquid atra nocte poſſeſſum latet,
 Emitte tecum. dirutis qualis jugis
 Præceps citato flumini quærens iter,
 Quondam ſtetiſti; ſciſſa cum vaſto impetu
 Patuere Tempe. pectore impulſus tuo

275

280

285

Huc

& multi manuſc. & placet, non male tamen Lipſienſ. *fertque que fieri*. Fertque ſcilicet ipſius ille tyrannidem, qui aliis libertatis aſſertor. Raſſienſ. *corrupte; fert que fieri vetat*. Delſius.
 277. *Et remees tuus;* Quod Lipſianus, & *remees, precor*, non ex gloſſemate, ut ſuſpicantur, ſed ex principe librorum depromptum eſt: itaque cur ſperneremus, nulla ratio fuit. Idem ſequentem verſu: *diſpulſus manu*; quod non modo notavit è ſuo Lipſius, ſed etiam veſtigis membranarum poſt eruiſſe ait amicus ejus. non *depulſas*. Gronovius.

279. *Emerge*] Ab inferis, quos in centro terra credebant. *Farnabius*.

280. *Nulla ſi vetito via,*] Hanc lectionem, abſque Florentino eſſet, nec ſollicitarem ipſe, nec ſollicitantium auctoritati paretem. Si, diceret, tibi vetito ac prohibito evadere nulla eſt via, & ſi iter eſt clauſum, at tu fac ipſe viribus viam. Sed Etrufcus ille: *nulla ſi retro via*. Quod libens amplector. Supra: *Patefaſta ab imis manibus retro via eſt*. Gronovius. *Via,*] Dirupta terra. *Farnabius*.

283. *Dirutis*] Vt quondam divulſis Oſſa & Olympo exitum dediſti Peneo ſi, in mare, atque aperuiſti Tempe

ameniſſima Theſſaliam loca. Quod vero hic Seneca, Catullum & Diodotum ſecutus, Herculi tribuit; hoc Herodotus in Polyhymnia, & Claudian. lib. 2. de raptu, Neptuno aſſcriperunt. *Idem*.

285. *Quondam dediſti;*] A Fabricio ſic legitur præfato, in aliis, *ſtetiſti, inepte, ſeciſti*, inerudite conſpici. Sed medium firmat Florentinus, neque ullas ejus ineptias agnoſco. Plenum immo majeſtatis eſt verbum, victoremque & voti potentem decet. Troadibus: *Stat avidus ira victor*. Vel eſt contententis contententiſque, & atdum quid parantis. Statius: *Stat ſexus rudis inſciusque ferri, Et pugnas capit*. Apud Virgilium Entellus, *adverſi contra ſtetit ora juveni*. Nam quærens non conatum modo; ſed effectum quoque denotat: ut pro *acquirere* Latinis ſæpe uſurpatur. Plautus Ciftellaria 4, 2, 21. *Ecquem vididi quærare hic ciftellam cum crepundiis, quam ego hic amiſi miſera?* Freqvens Juſtino. *Quærens iter eſt faciens iter*. Nat. quaest. 2, 54. *fugam quaerit & cum ſono evadit*. Status igitur intelligitur vires Herculeas expromentis atque earum eventu potiti. Sed & Medea: *thalamis horrida meum Quales ſtetiſti*. Gronovius.

287. Huc

Huc mons & illuc cecidit, & rupto aggere

Nova cucurrit Thessalus torrens via.

Talis parentes, liberos, patriam petens,

Erumpe; rerum terminos tecum efferens:

290

Et quidquid avida tot per annorum gradus

Abfcondit ætas, redde; & oblitos sui,

Lucifque pavidos ante te populos age.

Indigna te sunt spolia, si tantum refers,

Quantum imperatum est. Magna sed nimiū loquor,

Ignara

287. *Huc mons & illuc*] Mons prius contiguus divisus est in duos Ollam & Olympum. *Farnabius*. Contigui montes, Ollā & Olympus, divisi, admitterunt aquarum fluentia, ut per medium spacium fluerent. Apollodor. lib. 1. putat hanc divisionem factam diluvio Deucalioneo. Seneca lib. 6. Nat. quæst. terræ motu accidisse. idque valde verisimile. *Delrius*.

288. *Thessalus torrens*] Peneus. *Farnabius*. Multa quidem Thessaliæ nobilia flumina, sed postulant adjuncta, de Peneo intelligi: alioquin etiam per excellentiam ei hoc nomen competit. Apollonii Schol. in 3. scribit multa quidem Thessaliam ornare influentia flumina, præcipua tamen censeri quattuor, Peneum, Apidanum, Panisium, & Enipeum; excellere autem & nobiliorem reliquis Peneum, obscurare aliorum nomina. *ὁ Πηνειὸς τῶ ἀνδραγαθῶν ἡρώων τῶν ἀθανάτων τῆς ἀδριανῆς τοῦ ἐπιτομίου*. *Delrius*.

290. *Rerum terminos*] Cerberum tricipitem, id est mortem, cujus genera tria: naturale, violentum, fortuitum. *Farnabius*.

292. *Oblitos*] Mortuos, qui epota Lethe quæcunque in vivis fecerant obliti sunt. *Idem*. *Oblitos sui Lucifque*, &c.] Gruterus Ditem designari putat, ejusque administratos. hos enim per cunctos annorum gradus abscondit ætas, non etiam mortuos. Facit autem *oblitos sui*, quod præ metu jam

non amplius meminissent ferocia; aut virtutis pristinæ. *Gruterus*.

293. *Lucifque*] Lucem non ferentes, tenebris assuetos. *Farnabius*.

295. *Quantum*] Cerberum iussu Eurythæi. *Idem*. *Magna si nimiū loquor*,] Indignum facinus, mutatam esse meliorum librorum & veterum editionum scripturam: *Magna sed nimiū loquor Ignara nostra fortis. Unde illum mihi*. Megara ingenti desiderio mariti poene extra se rapta superbius locutafuerat: ingratis Plutonis erumperet Tartaro, & jure victoriæ virtuteque solita egressus secum traheret, atque in lucem educeret inferos. Hic ad se redit, & recordata fortuna præsentis nimia priora dicta castigat: *magna sed nimiū loquor Ignara nostra fortis*. Ut Andromache in Troadibus: *sed mei facti memor Tam magna timeo vota*. Subjicit: *unde illum mihi diem?* hoc est, en unquam ille dies veniet? quis me deorum tam felicem reddet, ut illum diem videam? Vfus particulæ, quem vindicavimus etiam Statio in epithalamio Stellæ & Violantillæ. Seneca de beneficiis 3, 36. *unde certamen tam optabile, unde tantam felicitatem parentibus, ut fateantur se ipsos filiorum beneficiis impares?* Epist. 95. *Unde ista tam rapacia virtutis ingenia vel ex se fertilia?* Horatius Sat. 2, 6. *ergo nunc Dama sodalis Nisquam est. unde mihi tam fortem tamque fidelem?* Sat. 7. *Unde mihi lapidem?* quorsum est opus?

B 3 unde

275

280

285

Huc

Quodve & Diodoro
buit; hoc
, & Clau-
tuno ascri-

] A Fabi-
ulius, sticiffi,
nspici. Sed
tus, neque
o. Plenum
um, victo-
delect. Tro-
dor. Vel est
que, & ac-
s: Stas sexus
ugnans capit.
adversus con-
quærens non
tum quoque
Latinis sæpe
aria 4, 2, 21.
ic cistellam
ic amiffi mi-
Quærens iter
lt. 2, 54. fu-
radit. Staus
terculeas ex-
ventu potiti
horrida mihi

15.

287. Huc

Ignara nostræ fortis. Unde illum mihi,
 Quo te tuamque dexteram amplectar, diem;
 Reditusque lentos nec mei memores querar?
 Tibi, ô deorum ductor, indomiti ferent
 Centena tauri colla: tibi frugum potens,
 Secreta reddam sacra: tibi muta fide

300

Lon-

unde sagittas? Subdiderunt: *adde illum mihi*: quo abrepta manus illustis viti: *at da illum.* Gronovius.

299. *Tibi,*] Voveo tibi ô Iupiter Hecatomben. negat tamen Servius Iovi taurum immolari, absque piaculo aut malo omine. quod & in hoc voto locum habet, propter furorem Herculis & necem Megaræ & liberorum. *Med. 60.* Farnabius.

300. *Centena tauri*] Vovet Iovi Taurorum Hecatomben, si sibi detur adhuc Herculis conspectu & conjugio frui: quod quia consecuta non est, apposite irrito voto, & non impetratis optatis, improbatas etiam victimas illam fingit polliceri. *Quemadmodum apud Virgil. lib. 3. Æneas cælicolûm regi taurum mactat in litore, committens rem insolitam & piacularem, ut monstro locum faceret secuturo, inquit Macrob. lib. 3. cap. 11. notans veritum, Iovi tantum immolare: sicut ergo Maro ad futura respexit, ut ostenderet, non litatum; sed secutum horrendum dictu & mirabile monstrum: ita noster pari acumine ad eventum respiciens, ut ostenderet Megaram mariti redditu, non modo non consecutam miseriarum, quem sperabat, finem; sed in majores multo miserias incidisse, hostiam fecit contrariam, votum improbum. Donatus tamen etiam tantum Iovis sacrificio adhibet, & apud Ovid. libr. 4. Metamorph. Perseus occiso ceto, & Andromedâ liberatâ. Et eodem sensu Chor. Medæ 59. *Primus sceptriferis colla Tonantibus Taurus celsa ferat tergore candido, &c.* An ergo jureid Pontificio privatis interdictum, regibus Deo-*

rumque filii licuit dumtaxat, iisque omnibus qui superiorem in terris non agnoscebant? suspicor, mira alias scriptorum dissidentium pugna. Nec illud quidem Juvenalis patitur subsistere, qui Sat. 12. in princ. privatis quoque sacrificiis Taurum tribuit. Sed quid si Sarycticum dicam id reprehendere? *Delrius. Tibi frugum parens,*] Recte, ait Lipsius: sed nec male vetus, *potens.* *Delrius: parens* non rejicio; non male *Mog. Herb. Ven. potens: &* nisi fallor, hoc Senecæ. Et hoc profecto tantum; non etiam illud, quod à correctoribus, & propterea rejicimus. Sic *Etruscus, sic Vossianus, sic præterea tres inspecti nobis, & omnis fere Pall. manus. Virgilio Iuno Æolum Nimborumque facit tempestatumque potentem. Ovidius 4. met. Sic victrix jusque potens. Horatio, diva potens Cyprî, & Lyra Musa potens, & Bacchus potens Naiadum Baccharumque. Seneca natur. quæst. 1, 16. materiam excipiendarum imaginum potentem.* Sic meliores scripti, & quo nos in Britannia usi sumus. Subdiderant, *capacem.* Vide ad Livium, 23, 16. *Gronov. Tibi frugum*] Tibi ô Ceres sacra solvam. *Farnabius.*

301. *Tibi multa fide Longæ, Eleusin,*] *Pall. apud Comelium: Eleusin.* Unde Scaliger, *Eleusin.* Recte: & sic Etruscus à manu prima: sed & cætera ejusdem auctoritate ita legenda: *tibi muta fide Longæ Eleusin tacita jactabit faces.* Alloquitur Cererem, eique voveret sua cura, sumtu atque apparatu sacra & *λαμπάδων* Eleusine. Vt hic *mutam fidem*, sic *tacitam fidem* habes *Thyeste vers. 317. Troadibus: An sacris*

Longas Eleusin tacita jactabit faces.

Tum restitutas fratribus rebor meis

Animas, & ipsum regna moderantem sua

Florere patrem. si qua te major tenet

Clausum potestas; sequimur. aut omneis tuos

Defende reditu sospes; aut omneis trahe.

Trahes, nec ullus eriget fractos deus.

Amph. O socia nostri sanguinis, casta fide

Servans torum gnatosque magnanimi Herculis, 310

Meliora mente concipe, atque animum excita.

Aderit profecto, qualis ex omni solet

Labore, major. *Meg.* Quod nimis miseri volunt,

Hoc facile credunt. *Amph.* Immo quod metuunt nimis,

Nunquam amoveri posse, nec tolli putant. 315

Prona est timori semper in pectus fides.

Meg. Demersus, ac defossus, & toto insuper

Oppres-

sacris gaudens tacitis Eleusin? Conjungit utrumque vocabulum in alia re Lucanus lib. 1. *Et tacito mutos voluunt sub pectore questus.* Silius lib. 15. *Et muta elabi tacito jubet agmina passu.* Ovidius quoque *muta silentia* dixit. Ne quidquam superfluum putes. Infra Herc. Fur. *mutis tacitum litoribus mare.* Lepidi hic alioquin interpretes, *multam fidem* referentes ad castus illis sacris proprios, quasi id sit abstinendo veneris & vino & Punicis malis, &c. tum *to Eleusi*, accipientes vocandi casu, quasi *Eleusis* cognomen sit Cereris. Gronovius.

302. *Tacita*] *Mystica qua non nisi initiatis revelanda sunt*, quod Ceres tacite usa est consiliis, dum Proserpinam quaereret. Farnabius.

303. *Tum restitutas*] Tu o conjux mihi redditis penlabis fratres & patrem. *Idem.*

305. *Si qua*] Si qua potestas inferorum major, quam tua est, te detineat, & nos te prompte sequimur. *Idem.*

309. *O socia nostri*] O conjux Herculis, filii mei. Farnabius. Initium colloqui faciunt mei manuscr. & Mougintiens. & Herbpolens. Non tamen supervenit in scenam prodiens Amphitryo; prius enim prodierat una cum Megarâ, ut ex fine precedentis Chori constat. quare putem non esse a superioribus separanda. Delrivus.

316. *Prona*] Pejora facilius credimus, quam meliora. Aliqui ajunt hoc Megaræ esse responsum, quæ quasi assentiens dicit, o Amphitryon, verum dixisti, quod timor pronus est fidem & credulitatem habere semper ad pejora, sed vellem scire, cum Hercules jaceat ad Marciam de Octavia: beat redeundi? q. d. nullam. Farnab.

317. *Demersus ac defossus*] Seneca consolatione ad Marciam de Octavia: *ipsam magnitudinis fraternæ nimis circumluculentem fortunam exosa, defodisse, atque abdidit.* Ad Polybium c. 32. *quæ (misericordia Cæsaris) cum ex ipso angulo, in quo ego defossus sum, complures multorum jam annorum rui-*

300

Lon-

at, iisque
n terris non
ira alias scri-
a. Nec illud
e subsistere,
atis quoque
Sed quid si
prehendere?
ms,] Recte,
retus, potens,
o; non male
& , nisi fal-
noc profecto
quod à coc-
a rejicimus
s, sic præter-
& omnis fere
uno Eolum
statumque po-
Sic vitrix
, diva potens
ens, & Bac-
accharumque
16. materiam
m potentem
quo nos in Bri-
derant, capi-
3, 16. Gronov.
eres sacrafol-

Longas, Eleusis,
Eleusim. Vn-
Recte: & sic
sed & cætera
legenda: *zib-*
m tacitajactabit
em, eique vo-
que apparat fa-
Eleusine. Ve-
citam fidem ha-
Troadibus: An
sacris

Oppressus orbe, quam viam ad superos habet?

Amph. Quam tunc habebat, cum per arentem plagam
Et fluctuantes more turbati maris

320

Abiit arenas; bisque discedens fretum,
Et bis recurrens: cumque deserta rate
Deprensus hæsit Syrtium brevibus vadis,
Et puppe fixa maria superavit pedes.

Meg. Iniqua raro maximis virtutibus

325

Fortuna parcit: nemo se tuto diu

Periculis offerre tam crebris potest:

Quem sæpe transit casus, aliquando invenit.

Sed ecce, lævus ac minas vultu gerens,

Et qualis animo est, talis incessu venit

330

Aliena dextra sceptrâ concutiens Lycus.

na obrutos effoderit, & in lucem red-
xerit. Nat. quæst. 5, 15. *Que tanta
necessitas hominem ad sidera erectum in-
curvavit & defodit.* Sumpsit à Virgi-
lio in Culice: *Defossæque domos ac
tartara nocte cruenta Obsita.* Gronov.

319. *Quam tunc*] Aque ac eva-
sit Syrtès, sinus duos in mari Lybico
cumulis arenæ, qui ventorum arbitrio
agitati, varie vadiosi, & fluxu refu-
xusque impetuosus naves ad se trahunt:
unde & nomen iis à *σύντροχο*. Farn.

324. *Pedes.*] Apollodorus lib. 2.
Biblioth. fabulatur aureum poculum

ab Apolline Herculem accepisse dono,
atque eo Oceanum transisse: quia (ut
docet Macrobius) usus navigio, cui no-
men, *Scyphus*. alii volunt usum æreo
lebetes; pro velo, leonis pelle; pro
malo, clavâ; pro rudentibus, phare-
træ loris; pro remo, arcu. unde man-
navit proverbium *αἰὲς γένετο νό-
πης. aliud remi genus.* refert Plutarch.
in Collectan. *Delrius.*

330. *Qualis*] Superbus & ferrox,
quod vel ex incessu patet. *Farnabius.*

331. *Aliena*] Vsurpata, inf. v. 336.
Idem.

Lycus. MEGARA. AMPHITRYON.

*Lycus Thebis à Creonte in exilium missus, Hercule ad inferos profecto,
caso Creonte cum filiis, quo regnum occupatum sibi firmet, Megaræ
nuptias ambit, abnudenti vim minatur.*

Lycus. Urbis regens opulenta Thebanæ loca,
Et omne quidquid uberi cingit solo

Obliqua

332. *Urbis regens*] Hunc versum
cum quatuor sequentibus Megaræ ad-
signant libri vulgari, ipsi Lyco mem-
branæ Florentinæ: meo quidem judi-
cio multo decentius. Nam ut Megara,

primum inimicissima tyranno, dein
tantis ærumnis ac miseris affecta, ma-
gnifice atque otiose potentiam ejus ex-
tendat, ac latos imperii fines metia-
tur, quam est intempestivum? At ut
ipse

Obliqua Phocis, quidquid Iſmenos rigat,
 Quidquid Cithæron vertice excelſo videt, 335
 Et bina findens Iſthmos exilis freta,
 Non vetera patriæ jura poſſideo domus
 Ignavus hæres : nobiles non ſunt mihi
 Avi, nec altis inclytum titulis genus;
 Sed clara virtus. qui genus jactat ſuum, 340
 Aliena laudat. Rapta ſed trepida manu
 Scepra obtinentur : omnis in ferro eſt ſalus.
 Quod civibus tenere te invitis ſcias,
 Strictus tuetur enſis. alieno in loco
 Haud ſtabile regnum eſt. una ſed noſtras poteſt 345
 Fundare vires, juncta regali face
 Thalamiſque Megara. ducet è genere inclyto

Novi-

ipſe inflatus fortuna & plenus ſui mi-
 reur, quod tam late imperet, præſer-
 tim virtuti illud ſax acceptum relatu-
 rus, cum contentione illorum, qui
 relictiſ acquieſcant & nihil parant
 ipſi, nemo non videt eſſe perſona
 aptiſſimum. Ego, inquit, Thebarum
 dominus & Phocidos univerſæque
 Bæotix, non hæc obtineo ignavus
 hætes avitorum regnorum, &c. Sic
 Arceus apud veterem Poëtam: *Rex im-
 pero Argis. ſcepra mihi liquit Pelops,
 Qua ponto ab Helles atque ab Ionio ma-
 ri Vigetur Iſthmos.* Gronovius.

334. *Obliqua Phocis,* Regio Græcia
 ad ſinuofum lius Criſæum. *Farnab.*
Quicquid Iſmenos rigat,] Etruſcus,
Iſmenos. Et probat idem ſæpius hujus-
 modi vocabula in hiſtragædiis Græco
 ſono fuiſſe prolata. Sic verſ. 376. *Ti-
 tyos.* Hippolyto verſ. 14. *Ilifſos.* Oe-
 dipo verſ. 426. *Araxen,* & verſ. 467.
Pæſſolos. Medea verſ. 13. *Corinthos* &
 verſ. 87. *Alpheoſque.* Oetæo Hercule
 verſ. 501. *Euenos,* verſ. 935. *Pluton,*
 verſ. 1248. *Amphitryon.* Gronovius.
Iſmenus] Bæotia, quam rigat fluvius
 Iſmenus, quamque proſpicit mons Cy-
 thæron, *Farnabius.*

336. *Iſthmos*] Peloponneſiacus,
 anguſtiæ ſex millium inter Egæum
 & Ionium maria, in quo Iſthmo eſt
 Corinthus, unde & Corinthiacus di-
 citur. *Idem.*

337. *Non vetera*] Contrarium ta-
 men tradit Euripides, in Hercule *νε-
 γοδύω,* Julius Hyginus in fabulis, non
 quidem, ut arbitror antiquus ille, qui
 Auguſti tempore vixit, & de Virgilio
 teſte Gellio lib. 16. & de urbibus
 Italiæ auctore Servio 7. *Æneidos* ſcri-
 pſit, ſed alius recentior; Lycum, in-
 quit, Neptuni filium, quod Megaram,
 Creontis filiam, uxorem ejus, & filios
 Theremachum & Ophitem occidere
 voluit, interfecit. *Delrius.*

340. *Virtus.*] Sup. verſ. 250. Pro-
 ſperum ac felix ſcelus virtus vocatur.
Farnabius.

343. *Quod civibus*] Malus impetii
 eſt cultus metus. Quem enim metuunt,
 petiſſe expetunt. *Idem.*

344. *Alieno*] Regnum occupatum
 haud quaquam firmum eſt. *Idem.*

345. *Vna*] Mihi novo homini ad-
 dent nobilitatis colorem Megaræ nup-
 triæ. *Idem.*

347. *Megara*] Cum Hercules Er-
 gynnium

Novitas colorem nostra. non equidem reor
 Fore ut recuset, ac meos spernat toros,
 Quod si impotenti pertinax animo abnuet, 350
 Stat tollere omnem penitus Herculeam domum.
 Invidia factum ac sermo popularis premet?
 Ars prima regni, posse te invidiam pati.
 Tentemus igitur: fors dedit nobis locum.
 Namque ipsa tristi vestis obtentu caput 355
 Velata, juxta præfides astat deos,
 Laterique adhæret verus Alcidaæ fator.
 Meg. Quidnam iste, nostri generis exitium ac lues,
 Novi parat? quid tentat? Lyc. O clarum trahens
 A stirpe nomen regia, facilis mea 360
 Parumper aure verba patienti excipe.
 Si æterna semper odia mortales agant,

Nec

gynum Minyarum regem crudelissimum fudisset Thebanos infestantem; Thebanorum rex Creon, ut animi grati benevolentiam testaretur, Herculi filiam suam Megaram despondit, concessã etiam regni societate, sed dubium an hic ille Creon Tocastaæ frater, de quo in Oedipo nostri, & apud Sophoclem in Oedipo utroque ex Antigona. videtur. nam supra dixit Megara, Creonte & filiis interemtis, occidisse stirpem ultimam Cadmidartum. & infra versu 495. clare meminit Oedipi ut jam defuncti. quare hæc tragoedia foret postponenda Oedipo. sed quia id non constat, & forte hic Creon alius. videtur etiam Oedipi calamitas jam mortuo Hercule obrigisse. quomodo enim ille non interfuisset prælio illi nobili ad Thebas? quomodo ad ipsum non potius confugere supplices, quam ad Thesei filium? sunt & alia multa huic conjecturæ faventia. sed res non tanti. *Delvius. Ducet è genere inelyto*] Opinantur quidam ducem translationem à parmis ingloriosorum militum, quæ pingebantur paratro aliquo facinore egregio. Acute

quidem illi; sed nimium profecto longepetitur. Imo sumpum est potius vel à tinctoribus, vel à pictoribus; vel adeo ab aleptis. *Gruterus.*

351. *Tollere*] Statutum est mihi ipsam cum liberis è medio tollere & Herculeam domum radicitus extirpare. *Farnabius.*

352. *Invidia factum ac sermo*] Recte *Gruterus*, factum, & sic Etruscus à manu prima. Tollere Herculeam domum non factus erat, sed crudele facinus. Cur autem Delrio scribendum fuerit visum, *at sermo*, ipse solus, si tamen, viderit. *Gronovius.*

354. *Tentemus*] Megaram ad nuptias. *Farnabius.*

355. *Tristi*] Pulla, lugubri. *Idem.*

356. *Juxta*] Confugit supplex, vel adstat ad aras statuas-ve Deorum tutelarium. Alii leg. *Præstites*, quorum aræ juxta fores positæ erant, *et 570-715. Idem.*

357. *Verus*] Neque enim agnosceret tyrannus Iovem esse Herculis patrem quem & Alcidem vocat ab Alcæo avo paterno, alii ab ἀλκῆ, robur. *Idem.*

362. *Si æterna*] Si usque maneant utrinque

HER
 Nec ceptus un
 Sol arma felix
 Nil relinquent
 Spallebit arm
 Atlas sepulta
 Pacem redacti
 Veto necesse
 Sociemus anim
 Continge dicit
 Meg. Egoe ut
 Farnabius ge
 Ermitate Orru
 Parate fida m
 Et Scylla sicol
 Prælium mult
 Euripus und

utrinque odia
 armis quæ vic
 invidiam arm
 ia valdehor. *Idem*
 pper.] Hoc cum
 Gruterus.

359. *Tentemus*] In
 Ermitate. *Par
 Dicit quædam
 belicæ, regu
 & 570. Sed
 tentatis. *Idem**

354. *Tentemus*]
 rano tibi. *Idem*
 ruzum. *Idem*
 cernam. *Idem*
 ficitur in. *Idem*
 per 570. *Idem*
 Gronovius.

371. *Dem*
 fymbolum. *Idem*
 371. *Præ*
 conditiones
 Idem.

376. *Et* *Idem*
 utrinque Sic

Nec cœptus unquam cedat ex animis furor,
 Sed arma felix teneat, infelix paret;
 Nihil relinquent bella: tum vastis ager 365
 Squallebit arvis. subdita tectis face
 Altus sepultas obruet gentes cinis.
 Pacem reduci velle, victori expedit;
 Victo necesse est. particeps regno veni:
 Sociemus animos. pignus hoc fidei cape: 370
 Continge dextram. quid truci vultu files?
 Meg, Egone ut parentis sanguine asperfam manum,
 Fratrumque gemina cæde contingam? prius
 Extinguet Ortus, referet Occasus diem:
 Pax ante fida nivibus & flammis erit: 375
 Et Scylla Siculum junget Aufonio latus:
 Priusque multo vicibus alternis fugax
 Euripus unda stabit Euboica piger.

Patrem

utrinque odia; & potentior teneatur armis quæ vicerit, victus & oppressus vindictam armis paret, belli faces omnia vastabunt. *Idem. Odia mortales agant,* J Flor. cum Lipsiano: *gerant.* Gronovius.

369. *Particeps*] In conjugium meum. *Farnabius. Particeps regni veni:*] Sic Delrii & quædam editiones. Sed Fabricii & alia, *regno*: ut liber optimus & plures Mss. Sed mox liber idem à manu prima: *Sociemur animis*: nam vox prior correctæ est, *sociemus*. Sed tamen quid opus fuit vetustiorum mutare? Nisi sunt inducti vers. 412. *sociemur toros.* Nat. quæst. 5, 12. *ubi vero sociavere vires.* Cicero fam. 3. ep. 3. *pro nostra consociatissima voluntate.* Gronovius.

371. *Dextram.*] Fidei pignus & symbolum. Troad. 689. *Farnabius.*

373. *Prius*] Et hæc *αδύνατον* conditiones negationis vim habent. *Idem.*

376. *Et Scylla*] Recedet fretum, jungeturque Sicilia Italia, cui quon-

dam adnexa fuisse dicitur. *Idem.* Cuius formam habes apud Homerum in *Odyss. 12.* & Itacium in *Lycophronem. Delrius.*

377. *Priusque*] Prius Euripus fretum illud reciprocum inter Bœotia & Eubœam, quod septies die ac nocte rapide fluit refluxitque, quiescet. *Farnabius.*

378. *Euripus*] *Mare* (inter Atticam & Eubœam) *rapidum, & alterno cursu septies die, ac septies nocte fluctibus invicem versis, adeo immodice fluens, ut ventos etiam ac plenis velis navigia frustretur,* inquit Pompon. lib. 2. cap. 7. Plinius tamen, Seneca, Strabo, & alii tantam die ac nocte simul septies fluere contendunt. Livius autem lib. 38. ita scribit, *fretum ipsum Euripi, non septies die, sicut fama fert, temporibus statim reciprocatur, sed temere in modum venti nunc huc nunc illuc verso mari, velut monte præcipiti devolutus torrens rapitur.* Causam hujus fluxus & refluxus, cum nequisset Aristoteles assequi, martore contabuit. auctores D. Iustinus

Patrem abstulisti, regna, germanos, larem,
 Patriam: quid ultra est? una res superest mihi, 380
 Fratre ac parente carior, regno ac lare,
 Odium tui: quod esse cum populo mihi
 Commune doleo. pars quota ex isto mea est?
 Dominare tumidus, spiritus altos gere;
 Sequitur superbos ultor à tergo Deus. 385
 Thebana novi regna. quid matres loquar
 Passas & aufas scelera? quid geminum nefas,
 Mixtumque nomen conjugis, gnati, & patris?
 Quid bina fratrum castra? quid totidem rogos?
 Riget superba Tantalus luctu parens, 390
 Mœstusque Phrygio manat in Sipylo lapis.
 Quin ipse torvum subrigens crista caput

Illy-

stinus Martyr in Admonitor. ad Genes, & D. Gregorius Nazianzenus orat. 1. in Iulianum apostatam. *Delrius.*

383. *Commune*] Vellem & eorum odium mihi soli esset, ut abundè odisse possem. *vel*, doleo quidem populum à te oppressum habere cur te oderint. *Farnabius.*

385. *Ultor*] Tantæ insolentiæ vindex, *vel* Nemesis superbiæ ultrix. Dii enim cum utriusque sexus sunt secundum Stoicos, Poëta Deum etiam pro Deapponunt. *Idem.*

386. *Thebana*] Novi quam malo omine regnetur Thebis; quæ scelera Regum, quæ pœnæ. *Idem. Matres*] Agaven, quæ filium Pentheum interfecit: Ino, quæ se in mare præcipitavit; Nioben, de qua inf. vers. 388. *Idem.*

387. *Geminum*] Oedipi, qui patrem Lajum, verum non sciens eum patrem fuisse, interfecit, ex matre Iocasta, quam uxorem duxit, liberos suscepit. vide vers. 133. *Theb. Idem.*

389. *Fratrum*] Eteoclis & Polyneicis filiorum Oedipi, qui binis exercitiis de regno decertantes mutuis

vulneribus occubuerunt, impositisque eidem rogo cadaveribus eorum flammæ divisit. *Idem.*

390. *Riget superba*] Grotii manus ad marginem, *superbo*. Gronovius. *Tantalus*] Niobe filia Tantalus numerosa prole superbiens Latonæ se prætulit, liberis itaque xiv. à Phœbo & Diana interfectis & ipsa dolore stupescens in saxum mutata est, in Sipylo monte Phrygiæ, quod perpetuo humore madet. Agamemn. 370. *Idem.*

391. *Sipylo lapis*.] Ex Callimacho & Ovidio, Leonides: Πέτρῳ ἐν τῷ Σιπύλω Νιόβῃ Ἰηνοῖσιν αἰδῶν, *Est lapis in Sipylo Niobe lacrymas iuge fundens.* Sipylos urbs & mons Phrygiæ: hic de monte loquitur. nam urbs eversa terræmotu, vivo Tancalo, testibus Actistor. in Meteor. Strabone lib. 11. cap. 41. *Delrius.*

392. *Subrigens*] Eriens. *Farnabius.* *A subriquo*, quo Virgil. utitur 4. *Æneid.* Seneca lib. 5. de beneficiis. *subrectis vaxillis.* Plinius de upupa; *crisillâ visenda plicatili, contrahens eam, subrigensque per longitudinem capitii.* utitur etiam Tertullianus subrigendi verbo. *Delrius.*

Illyrica Cadmus regna permenfus fuga,
 Longas reliquit corporis tracti notas.
 Hæc te manent exempla. dominare ut lubet: 395
 Dum solita regni fata te nostri vocent.
Lyc. Agedum, efferatas rabida voces amove:
 Et discce regum imperia ab Alcide pati.
 Ego rapta quamvis sceptrâ victrici geram 398
 Dextra, regamque cuncta sine legum metu 400
 Quas arma vincunt, pauca pro causa loquar
 Nostra. cruento cecidit in bello pater?
 Cecidere fratres? arma non servant modum,
 Nec temperari facile, nec reprimi potest 399
 Stricti ensis ira. bella delectat cruor. 405
 Sed ille regno pro suo; nos improba
 Cupidine acti: quæritur belli exitus,
 Non causa. Sed nunc pereat omnis memoria.
 Cum victor arma posuit, & victum decet
 Deponere odia. non ut inflexo genu 410
 Regnantem adores, petimus. hoc ipsum placet,
 Animo ruinas quod capis magno tuas.
 Es rege conjux digna: sociemus toros.
Meg. Gelidus per artus vadit exangueis tremor.
 Quod facinus aures pepulit? haud equidem horruï, 415
 Cum pace rupta bellicus muros fragor
 Circumsonaret. pertuli intrepide omnia.

Thala-

393. *Illyrica*] Ipse Cadmus Thebarum conditor regno pulsus in Illyricum recessit, & in serpentem commutatus est una cum Hermione uxore. *Farnabius.* *Illyrica Cadmus*] Scribe, *Illyria*, vel propter *Ἰλλυρία*. *Gronovius.*
 398. *Disce regum*] Disce à conjugē tuo quem adeo jactas, parere mihi regi, ut ille paret Eurystheo. *Farnab.*
 401. *Arma vincunt*] Notum est illud, Inter arma leges silent. notum & illud Marianum, se inter armorum

strepitum juris civilis verba exaudire non potuisse. *Delrius.*

406. *Sed ille regno*] *Anthypophora.* quod si objicias patrem tuum juste, me injuste arma cepisse, respondeo justitiam belli exitu non causa discerni; *victrix causa Divi placuit.* *Farnabius.*

408. *Pereat*] Sanciatur *ἀπερυσία.* *Id.*

410. *Non*] Nolo me ut captiva adores, sed quoniam mihi placet tua hæc magnanimitas, ut me pro matrico colas. *Idem.*

417. *Pertuli*] Cætera belli mala sequo

380

385

388

390

Illy-

t, impositio
 is eorum flau.

Grotii manu
 o. Gronovius

Tantali nume
 Latonæ sepre-

v. à Phebo &
 sa dolore stupor

a est, in Sipyro
 d perpetuo hie

an. 370. *Idem.*
 Ex Callimacho

: Πέτρῳ
 ἠνοίστην αἰδῶ

be lacrymas jug
 & mons Phry

uitur. nam m
 o Tantalo, re

teor. Strabon
 us.

gens. *Farnabius*
 uitur. *Æncl*

fic. *Subreclis*
 a; *crisla* *visita*
 am, *subrigen*
 is. uitur etiam
 li verbo. *Dol*

393. *Illy*

Thalamos tremisco; capta nunc videor mihi.
Gravent catenæ corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet fidem 420
Vis ulla nostram: moriar, Alcide, tua.

Lyc. Animosne merfus inferis conjux facit?

Meg. Inferna tetigit, posset ut supera assequi.

Lyc. Telluris illum pondus immensæ premit.

Meg. Nullo premetur onere, qui cœlum tulit. 425

Lyc. Cogère. *Meg.* Cogi qui potest, nescit mori.

Lyc. Effare, thalamis quod novis potius parem

Regale munus? *Meg.* Aut tuam mortem, aut meam.

Lyc. Moriere demens? *Meg.* Conjugi occurram meo.

Lyc. Sceptroque nostro potior est famulus tibi? 430

Meg. Quot iste famulus tradidit reges neci!

Lyc. Cur ergo regi servit, & patitur jugum?

Meg. Imperia dura tolle, quid virtus erit?

Lyc. Obici feris monstrisque, virtutem putas?

Meg. Virtutis est domare quæ cuncti pavent. 435

Lyc. Tenebræ loquentem magna Tartaræ premunt.

Meg. Non est ad astra mollis è terris via.

Lyc. Quo patre genitus cœlitum sperat domos?

Amph.

æquo animo tuli. nunc tandem vere
in servitute redacta mihi videor,
postquam ignavus tyrannus me de nu-
pitiis interpellare audet. *Farnabius.*

420. *Non vincet*] Nullus cruciatus
violabit fidem meam Herculi datam.
Idem.

423. *Supera*] Cœlum. *Idem.*

424. *Premit.*] Ne emergere & ascen-
dere possit. *Idem.*

425. *Qui cœlum*] Supra v. 69. *Id.*

426. *Cogi*] Stoice. *Qui non timet
mortem, cogi nequit.* Non sumus in ul-
tius potestate, cum mors in nostra pote-
state sit. *Idem.*

429. *Conjugi*] Ab inferis redeunti.
Idem.

430. *Famulus*] Hercules Eurystheo
inserviens. *Idem.*

431. *Quot isto*] Multos, Diome-
den, Busirin, Geryonem, Antæum, &c.
Idem.

433. *Imperia*] Versatur enim vir-
tus circa ardua, dura, formidabilia.
Idem.

434. *Virtutem*] Audaciæ potius
est & temeritatis. *Idem.*

435. *Virtutis*] Vincit enim vim vir-
tus. *Idem.*

436. *Tenebræ*] Vt ut magna crepet,
tenebræ tamen infernæ premunt ipsum
& opprimunt. *Idem.*

438. *Quo patre*] Nec enim nisi
diis geniti superos adeunt. *Idem.* *Cœ-
litum penetrat domos?*] Lippius è suo,
sperat. Deltio suggestit conjectura, ut
ait, penetrer, & confirmant quidam
ejus codices. Et est, cui vel hoc vel
primum

HERC
Amph. Miserand
Pasimee ha
Gaulque veru
Memoranda fac
Quocumque
Poli montra
Spariam cruco
Nondum liqu
Junonis obo
Mortale celo
Amph. Commu
Lyc. Famula
Amph. Pator P
Lyc. Sed non p
Amph. Quom

ipsum Herculi
erat. Sine fide
didicimus vim
hanc frivolum,
erat, sed tam
tibi, cui placet
immum ab Ercu
ipsum quippe m
ore. Sic Herculi
fuit, quibus
no aliter. Mili
ipset. Gronov
si forte mea
vitem quid vel
dicitur esse p
pauz tam d
facere vider
leant. In
441. hunc
per courtem
Ovid. in Epist
dicitur patre
leant Nerous
Claudius, d
ejus contigit
idolopione:
F. R. O. Deltio
444. Pilegra

Amph. Miseranda conjux Herculis magni sile:
 Partes meæ hæ sunt, reddere Alcidiæ patrem, 440
 Genusque verum. post tot ingentis viri
 Memoranda facta, postque pacatum manu
 Quodcunque Titan ortus & labens videt,
 Post monstra tot perdomita, post Phlegram impio
 Sparsam cruore, postque defensos deos; 445
 Nondum liquet de patre? mentimur Jovem?
 Junonis odio crede. *Lyc.* Quid violas Jovem?
 Mortale cælo non potest jungi genus.
Amph. Communis ista pluribus causa est deis.
Lyc. Famuline fuerant ante quam fierent dei? 450
Amph. Pastor Pheræos Delius pavit greges.
Lyc. Sed non per omnes exul erravit plagas.
Amph. Quem profuga terra mater errante edidit.

Lyc.

primum Herculi violento aptius videtur. Sane furenti aut gigantum Alcidarumve vim meditant. Cetero haud frivolum, quod eruerunt alii, sperat, sed tamen efficacius sperat. Non mihi, cui placet unicum sperat, confirmatum ab Etrusco. Tacitus 4. Ann. Optimos quippe mortalium altissima cupere. Sic Herculem & Liberum apud Græcos, Quirinum apud nos, deum numero additos. Melius Augustum, qui speraverit. Gronovius.

440. Partes meæ hæ sunt,] Satis intelligimus, quid velit Amphitruo cum dicit suas esse partes reddere Alcidiæ patrem. Itaque superfluum, hæ, & insuave volente librorum principe deletur. Gronovius.

442. Pacatum manu] Fuit Alcides per totum ferme orbem εἰλωποποῖος. Ovid. in Epist. Deianira. Respice vindicibus pacatum viribus orbem, Quæ latam Nereus cavulus ambit humum. Claudianus, de Hercule: Thracia pacisfero contigit arva pede, unde quædam inscriptiones: HERCULI PACIFERO. Delrius.

444. Phlegram] Vallem Thessalia,

in qua Gigantes cum diis pugnare. Farnabius. Impio] Gigantum impiorum. Idem.

445. Defensos] Herculis enim potissimum opera gigantes victos scribunt non pauci. Idem.

447. Junonis] Quæ nisi esset Iove genitus, eum non odio prosequuta usque exagitaret. Idem.

449. Communis] Complures Heroës misto mortalium ac immortalium semine nati in deos asciti fuerunt. Idem.

451. Pastor] Hippol. 295. Idem. Pastor] Ovium Admeti regis juxta Amphrysium fluvium, & Pheras Thessaliæ urbem, teste Orpheo, Rhiano, Pindaro & Tibullo. Sed Callimachus, in hymno de lavacro Palladis, ait eum armenta equarum custodisse: Homerus in Hymno in Mercurium, & Nonnus in Dionysiac. boum, quod Horat. lib. 1. carm. sequitur: Te boves olim nisi reddidisses Per dolum amotas, puerum minaci Voce dum terret, viduus pharetra Risti Apollo. Delrius.

452. Sed non] Quod facit Hercules. Farnabius.

453. Quem profuga] Et tamen in ipsa

420

425

430

435

Amph.

Audacia potius

enim vim

magna crepe

premunt ipsam

Nec enim mihi

unt. Idem. Co

] Liptius è Gæ

t conjectura, q

firmant quidam

cui vel hoc re

primum

Lyc. Non monstra, sævas Phœbus aut timuit feras.

Amph. Primus sagittas imbuit Phœbi draco. 455

Lyc. Quam gravia parvus tulerit, ignoras, mala?

Amph. E matris utero fulmine ejectus puer,

Mox fulminanti proximus patri stetit.

Quid? qui gubernat astra, qui nubes quatit,

Non latuit infans rupis Idææ specu? 460

Sollicita tanti pretia natales habent,

Semperque magno constitit, nasci deum.

Lyc. Quemcunque miserum videris, hominem scias.

Amph. Quemcunque fortem videris, miserum neges.

Lyc. Fortem vocemus, cujus ex humeris leo 465

Donum

ipfa insula erratica natus est. supra
verf. 15. *Farnab. Mater erranti*] Ter-
ram errantem vocat Delon, quam
verf. 15. mobilem tellurem vocavit.
Idem. Mater erranti edidit.] Alii,
dedit. Sed cum valde variarent codi-
ces, expressisse ait Gruterus, quod erat
in plerisque. Vt omne dubium tolla-
mus, monemus in Etrusco esse: *ma-
ter errante edidit.* Statimque: *Num
monstra sæva Phœbus aut timuit feras.*
Gronovius.

455. *Phœbi*] Phœbus etiam puer
sagittis interfecit Pythona draconem
à Iunone missum, qui Latonam inse-
queretur. *Farnabius.*

456. *Quam gravia parvus*] Hæc
pars responfionis, qua Lycum mon-
stra & feras exprobrantem confutat
Amphitruo, quamvis Bacchum inger-
at, prorsus est *ἀπεγορίστος*.
Quod enim Bacchus utero matris eje-
ctus fulmine, quod infans Iuppiter vix
patris ensibus subductus, nihil ad
certamen cum monstribus & feris. Ha-
bet Gruterus, quod fidenter gloriatur,
hos versus ante ipsum intellectos non
esse. Nihil verius, quam quod monuit,
hunc ensē Lyci versum, nova contra-
dictione objicientis tam exercitiam
infantiam superis genito non conve-
niente. Scilicet oblitus es quæ pertule-

rit Hercules & infans? Regerit Amphitruo exempla Bacchi & Iovis, ex quibus constat sollicita pretia tantos habere natales & ingentem nobilitatem ingenti cum discrimine conjunctam. In vulgata nihil coheret: quod sensit Delcius: sed inutiliter versus transponit. *Gronovius.*

457. *E matris*] Bacchus è Semeles Iovis majestatem (quam subdole Iunonis horreatu, videre desiderasset) non ferentis & factum abortiva utero fulmine icus. *Farnabius.*

458. *Mox fulminanti*] In bello adversus Gigantes Bacchus in Leonem conversus maximo erat terrori Gigantibus. *Idem.*

459. *Qui gubernat*] Ipse Iuppiter. *Id.*

460. *Non latuit*] An non à matre Rhea, ne Saturnus pater, ex fœdere cum fratre Titane de mascula prole tollenda *παίδος ὄνομα* voraret, in Cretæ antrum ablegatus est, & emittitus à Curetibus in monte Ida. *Idem.*
Rupis exosa specu?] Scio sic alibi recte scriptum occurrere in his tragediis: à hic loci legendum cum Florentino: *rupis Idææ specu.* Pomponius Mela lib. 2, 7. *Inter colles, quod ibi nutritum Iovem accepimus, fama Idæi montis excellit.* Nota fabula. *Gron.*

465. *Cujus*] Qui sub Omphale Ly-

Hæ
Donum puel
Fellique pic
Fortem voce
Molere nar
Ad non vi
Mira feroc
amph. Non
Spartite cr
Vibacalle th
Auro decor
Post multa
Lyc. Hoc E
Pecceromq
Hoc nulla
Iplius hæc

Itaque, c
tus, m
tum & m
465. H
471. L
471. Non
cho Iovi de
cibus eff
pulum vider
Idææ hær
quibus. *Idem.*
477. H
Gænetus, an
Læro appell
gificaret. Sed
filiæ Reparat
fouremteri
in dei punit

Donum puellæ factus, & clava excidit,
 Fulsitque pictum veste Sidonia latus?
 Fortem vocemus, ejus horrentes comæ
 Maduere nardo? laude qui notas manus
 Ad non virilem tympani movit sonum, 470
 Mitra ferocem barbara frontem premens?
Amph. Non erubescit Bacchus effusos tener
 Sparfisse crines, nec manu molli levem
 Vibrasse thyrsum, cum parum forti gradu
 Auro decorum syrma barbarico trahit. 475
 Post multa virtus opera laxari solet.
Lyc. Hoc Euryti fatetur everfi domus,
 Pecorumque ritu virginum oppressi greges.
 Hoc nulla Juno, nullus Euryllheus jubet:
 Ipsius hæc sunt opera. *Amph.* Non nosti omnia. 480

Ipsius

diæ regina, clava & leonis pelle exutus, muliebri ornatu purpuraque indutus & unctus colum tractavit. *Farn.* 469. *Nardo*] Oleo Nardino. *Idem.* 471. *Barbara*] Phrygiis & Lydis in usu. *Idem.*

472. *Non erubescit*] Nec ipsi Baccho forti deo est rubori, si quando criminibus diffusis hastam pampinis involutam vibret, trahatque veltem muliebrem longe caudatam. *Syrma à σῦρμα τῆλο.* *Idem.*

475. *Syrma barbaricum*] Lege, ut Florentia habetur: *Auro decorum syrma barbarico trahit.* Sumit è Virgilio secunda Aeneide: *Barbarico postes auro.* Livius lib. 36. in dictis ab Antiochi legato in Græcia: *scire ipsos abundasse semper auro regna Asia.* Precedente versu legitur ibidem: *Vibrare, non vibrasse.* Gronovius.

477. *Hoc Euryti fatetur*] Quærit Gaüterus, an erraverit forsitan auctor Euryto appellato, cum Thespium significaret. Sed excusant alii, duas historias separatas duobus deinceps versibus contineri. At qui everfus Euryto dici potuit Lyco, cum ultimam

omnium eam susceperit expeditionem Hercules & Deianira maritus? Vix potest in re tam nota errari. Ut scilicet Poëta, quicumque fuerit ille tandem, Sophoclis Trachinias aut Ovidii metamorphosion libros non legerit? Cur autem Moguntinus & plerique Deltriani: *Teutantis testatur?* Vossianus melior unusque Pal. *Hoc Theutantis fatetur?* Annon clamant scribendum esse: *Teuthrantis hoc fatetur.* id quod Delrio quoque suboluit. Et obscurior hæc fabula est, quam ut à librariis aut corruptoribus veterum librorum proficisci poterit. Quare & apud Ovidium *Teuthrantia turba* in suspicionem venit ante Angelum Policianum. Sed tamen Etruscus, vulgatam sancit, Propendeo in alterum, etsi non novum sit Senecæ personas veteres & eorum vocabula confundere. *Idem.*

478. *Pecorumque*] Thespium Atheniensis quem Diodorus Erechthæ filium, alii Teuthrantis filium, Pandionis nepotem, ut apud Eustathium ad Homerum est, faciunt, filix L, una nocte promiscue ab eo compressit. *Farn.*

480. *Non nosti*] Vitiæ quæ sunt, nosti,

Ipsius opus est, caestibus fractus suis
Eryx, & Eryci junctus Antaeus Libys.

Et qui hospitali caede manantes foçi
Bibere justum sanguinem Busiridis.

Ipsius opus est, vulneri & ferro obuius,
Mortem coactus, integer Cygnus, pati:
Nec unus una Geryon victus manu.

Eris inter istos; qui tamen nullo stupro
Læsere thalamos. *Lyc.* Quod Jovi, hoc regi licet:
Jovi dedisti conjugem, regi dabis.

Et te magistro non novum hoc discet nurus,
Etiam viro probante, meliorem sequi.

Sin copulari pertinax tedis negat;
Vel ex coacta nobilem partum feram.

Meg. Umbræ Creontis, & penates Labdaci,
Et nuptiales impii Oedipodæ faces,
Nunc solita nostro fata conjugio date.

485

490

495

Nunc,

nostri, non autem meministi, quortyrannos oppresserit. *Farnabius.*

482. *Eryx*,] Fil. Butæ ex Venere victus caestibus suis. i. ad quorum certamen hospites provocare solitus erat. *Idem.* *Aniæus*] *Heræ.* *Oed.* vers. 24. *Idem.*

483. *Qui hospitali*] Busiridis sanguis iusta vindicta (*vid. sup. vers. 226.*) effusus in aris, quibus ipse hospites immolaverat. *Idem.*

484. *Iustum*] Iuste effusum. *Idem.*

486. *Ante Geryonem pati*:] Locus summis viris aut desperatus aut frustra tentatus; quem saluum præstatum è Florentino: *Mortem coactus integer Cygnus pati.* Cygnum dicit Neptuni, vel, ut alii volunt, Martis filium, *ἄρτεω* *ἔρ* seu invulnerabilem, quem ab Hercule interemptum etiam Hesiodus, Diodorus, Pausanias, Apollodorus, Plutarchus, Higinus confirmant. Euripides in tragedia hujus nominis: *Κύκνον ἢ ἔξοδὸν αἰὲν τὸ ξοῖς ὄλασεν Ἀρτεφαινας οἰκῆτορ' ἀμύ-*

ἔρ. Mire in hoc lusit fabularorum lascivia: quæ collegimus alibi, ubi & totum hunc locum ample illustravimus, nec vacat describere. *Gronov.*

487. *Victus*] Tres fratres erant, unus ante reliquos necatus; victus unâ manu non unus, nempe tricorpor. *Delrius.*

488. *Eris*] Te manet eadem vindicta quam illis infixit Hercul. qui tamen non tentarunt uxori ejus stuprum inferre; quod tu facis. *Farnabius.*

489. *Iovi*] Iovi usuram conjugis tuæ Alcenæ indulxisti, nurus uæ Megaræ usum mihi regi dabis. quæ tuo exemplo non hoc primum discet me potiorum veluti Iovem sequi, marito suo Hercule: ut te quondam permitte. *Idem.*

495: *Vmbra*] Ultrices patris mei Creont. umbræ, vosque male ominatiles Labdaci Thebarum regis ex Polydoro nepotis Cadmi, & vos inaususte nuptiæ Oedipodis supra v. 386. *Idem.*

497. *Nunc solita nostro*] Flo. *vestro.* Quod si legamus: *Huic solita vestra*

fata

Nunc, nunc cruentæ regis Ægypti nurus,
Adeste, multo sanguine infectæ manus,
Deest una numero Danais: explebo nefas. 500

Lyc. Conjugia quoniam pervicax nostra abnuis,
Regemque terras; scepra quid possint, scies.

Complere aras, nullus eripiet deus
Te mihi: nec, orbe si remolito, queat
Ad supera victor numina Alcides vehi. 505

Congerite silvas, templa supplicibus suis
Injecta flagrent: conjugem & totum gregem
Consumat unus igne subjecto rogos.

Amph. Hoc munus à te, genitor Alcida, peto,
Rogare quod me deceat, ut primus cadam. 510

Lyc. Qui morte cunctos luere supplicium jubet,
Nescit Tyrannus esse. diversa irroga:
Miserum veta perire; felicem jube.

Ego, dum cremandis trabibus accrescit rogos,
Sacro regentem maria votivo colam. 515

Amph.

fata conjugio date. Gronovius. *Solita*
Nuptiis meis coactis date calamitates
nostro generi accidere solitas. *Farn.*

498. *Nurus*,] XLIX. è filiabus Danaï
prima nocte maritos suos totidem
è filiis Ægypti interfecerunt: sola Hyp-
permnestra pepercit Lino, ejus vicem
ego supplebo & Lycum interficiam.
Idem.

499. *Multo*] *Habentes manus multo*
cruore pollutas. *Idem.*

500. *Numero*] *Quinquagesimo.* *Idem.*

502. *Terres*] *Imprecationibus tuis.* *Id.*

503. *Complere*] *Non ad quas con-*
fugisti aræ, non deorum statua, non
ipse Alcides reversus, &, quod mihi
jactas, in deorum numerum relatus te
mihi eripiet. *Idem.*

506. *Congerite*] *Ofamuli, adstruite*
ligna, & ipsum templum, quo suppli-
ces confugerunt, admoto igne abstu-
mite. *Idem.*

507. *Conjugem*] *Megarâ ux. Herc. &*

Amphitryonem cum natis Herc. Idem.

508. *Vnus igne subjecto rogos.*] *Etru-*
scus, Vossianus, meus, Locus. Sed
suspectum est: nam & sequenti v. 512.
diversa in loca, liber optimus *diver-*
se irroga. Gronovius.

509. *Hoc munus*] *Ego Herculis*
(quoniam Iovem illi negas) pater hoc
à te peto. *Farnabius.*

510. *Primus*] *Ne senex videam*
meorum necem. *Idem.*

513. *Miserum veta*] *Misericor-*
diæ enim esset per citam mortem mi-
seris ærumnarum finem dare. *Idem.*

514. *Ego,*] *Dum famuli parant li-*
gna ad hos comburendos, ego Neptu-
no faciam facta, quæ illi voti Creonte
victi. *Idem.*

515. *Regentem maria votivo rogem.*] *Legem cum Etrusco: votivo colam.*
Nemo non videt apertius hic poni verbum
futuro indicativo, quam præsentis du-
bitativo. *Gronovius.*

Amph. Proh numinum vis summa, proh cœlestium
 Rector parenſque; cuius excuffis tremunt
 Humana telis; impiam regis feri
 Compesce dextram. Quid deos frustra precor?
 Ubicunque es, audi nate. Cur subito labant 520
 Agitata motu templa? cur mugit solum?
 Infernus imo sonuit è fundo fragor.
 Audimur: en, en sonitus Herculei gradus.

520. *Nate.*] Tanquam numen mihi præſentiſſimum. *Farnabius.* Cur subito] Inter preces mota terra Herculem ab inferis adventare erum- pentem conjicit Amphitryon. *Idem.* 523. *En, en sonitus Herculei gradus.*] Alii, *en est.* Sed Etruscus: est, est sonitus Herculei gradus. Gronovius.

CHORUS THEBANORUM.

Actoris partes Chorus officiumque viriliter defendit, precibus Amphitryonis adspirans Herculis reditum vocet, idque arguit Orphei exemplo.

O fortuna viris invida fortibus,
 Quam non æqua bonis præmia dividis! 525
 Euryſtheus facili regnet in otio:
 Alcmena genitus bella per omnia
 Monſtris exagitet cœliſeram manum;
 Serpentis reſecet colla feracia;
 Deceptis referat mala ſororibus, 530
 Cum ſomno dederit pervigiles genas
 Pomis divitibus præpoſitus draco.
 Intravit Scythiæ multivagas domos,

526. *Euryſtheus*] Quæ tam iniquè rem comparasti ut Euryſth. &c. *Farn.* 528. *Monſtris*] Delendis monſtris vexet manum cœliſ. ſup. v. 68. *Idem.* *Cœliſeram*] Illa manus, quæ tulit cœlum & deos, nunc occupatur circa naturæ pudenda. *Idem.* Sunt qui *teſiſeram* leg. Et sane non manus Herculis propriè cœlum tulit, ſed ſedit id ejus humeris. At bene de telis. *Lipſius.* 529. *Serpentiâ*] Hydræ. v. 249. *Idem.* *Colla feracia;*] Amplectat conſe-

Et
 ram amici noſtri Simonis Vlrici Piſtoris, *feracia:* & ita adpictum ad oram unius codicis ſcripti. *Gruterus.*

530. *Deceptis*] *Sup.* v. 257. *Farnab.* 532. *Pomis*] Aureis, citreis. ſup. v. 239. *Idem.*

533. *Multivagas*] *Ἀποροφάγες:* plauſtris vectas; Scythiæ enim incolæ Nomades à paſcendis gregibus dicti nova quærentes paſcua mutant aſſidue loca, unde appellat *patriis ſedibus hoſpites.* *Idem.*

Et gentes patriis sedibus hospitas:
 Calcavitque freti terga rigentia, 535
 Et mutis tacitum littoribus mare.
 Illic dura carent æquora fluctibus;
 Et, qua plena rates carbasa tenderant,
 Intonsis teritur semita Sarmatis.
 Stat pontus vicibus mobilis annuis, 540
 Navem nunc facilis, nunc equitem pati.
 Illic quæ viduis gentibus imperat,
 Aurato religans ilia baltheo,
 Detraxit spoliū nobile corpori,
 Et peltam, & nivei vincula pectoris, 545
 Victorem posito suspiciens genu.
 Qua spe præcipites actus ad inferos,
 Audax ire vias irremeabiles,
 Vidisti Siculæ regna Proserpinæ?
 Illic nulla Noto, nulla Favonio 550
 Confurgunt tumidis fluctibus æquora.
 Non illic geminum Tyndaridæ genus
 Succurrunt timidis sidera navibus.

Stat

536. Tacitum] Septentrionale mare, quod hiberno gelu concretum non agitur fluctibus, nec litore allisum sonat. Farnabius.

538. Quæ plena] Quæ æstate navigarant, hyeme agitant currus. Idem. Carbasa tenderant] Defendi posse loco isto lectionem Propertii lib. 3. Eleg. 6. At tu quæ nostro tendisti retia lætæ; monebat me amicus Melissus. Gruter.

539. Intonsis Sarmatis] Tartaris & Russis incultis, capillos & barbas libertatis suæ symbola alentibus. Farn.

542. Quæ viduis] Hippolyte vel Antiopa regina Amazonum sine viris degentium in Scythia, dedit Herculi securum & baltheum spolia, ipsam victorem flexo genu venerata. Idem.

546. Suspiciens] Hippolyte vel Antiopa regina Amazonum, de quibus multa Stephanus. Delrius.

547. Quaspe] Apostrophe ad Herc. Farnabius.

548. Irremeabiles] Per quas reditus non patet. Idem.

549. Siculæ] In Sicilia natæ ac inde à Plutone raptæ, infra v. 658. Idem.

550. Illic nulla] Apud inferos non sunt venti, non stellæ. Idem. Favonio] Apud Gellium lib. 2. cap. 22. Phavorinus inquit: Item alter Favonius, quæ Græce vocatur Ζέφυρος. quæ opinio verissima est, secundum Plinium & Fr. Floridum 2. lib. succisivarum lection. cap. 5. Vegetius tamen lib. 4. de re militari, & Strabo, ut notat Turnebus in Adversariis, crediderunt Favonium & Zephyrum duos esse ventos diversos: quæ sententia erronea. Delr.

552. Tyndaridæ] Διόνηος. sup. vers. 17.

553. Sidera] Exhalatio potius quam stella, C 3

stium

cor?

520

triton. Idem. Herculei gradus: is: est, est, fono. onovius.

1.

recibus An. arguit Orphe

521

531

E

nis Vlrici Piff. ōmum ad orat. Gruterus.

v. 257. Farnabius, citreis. sup.

Ακκ. Λο. Φο. Γε. ηία enim inob. gregibus dicitur a mutante allid. atris sedibus lo.

536. Te

Stat nigro pelagus gurgite languidum;
 Et, cum Mors avidis pallida dentibus
 Gentes innumeras Manibus intulit,
 Uno tot populi remige transeunt.
 Evincas utinam jura feræ Stygis,
 Parcarumque colos non revocabiles!
 Heic, qui rex populis pluribus imperat,
 Bello cum peteres Nestoream Pylon,
 Tecum conferuit pestiferas manus,
 Telum tergemina cuspe præferens:
 Effugit tenui vulnere saucius,
 Et mortis dominus pertinuit mori.
 Fatum rumpe manu; tristibus inferis

555

560

565

Pro-

stella, ex motu quodam interfulgens, quæ in antennis, velis aut fotis gemina apparet residentis tempestatis indicium est: nautæ, *Corpus sanctum*, Hispani *S. Telnum* vocant. *Farnabius*.

554. *Languidum*] Non fluctuans: omnium autem quæ hic sunt, volunt apud inferos simulachra esse. *Herc. Oet. 1706. Idem.*

556. *Manibus*] Ad manes inferos demisit. *Idem.*

557. *Remige*] Charonte umbrarum vectore, portitore. *infra v. 764. Idem.*

558. *Evincas*] Utinam nobis superstes redeas, devicto Stygis jure, quæ novies interfusa coërcet reditumque negat. *Idem.*

559. *Parcarumque*] Quæ vitæ stamina breviora aut longiora suis suis devolvunt. *sup. vers. 180. Idem.*

560. *Heic*] Et vincere poteris. hic enim regnat ille Pluto, quem Pylius auxilio advenientem tu Epirotarum ulror inflicto vulnere superasti. *Idem. Populis*] Non uni populo, sed ex pluribus, imo omnibus gentibus: *vel mortuis, quorum numerus major quam viventium. Idem.*

561. *Nestoream*] A Nestore regnatum opidum in Peloponeso occidit. *Idem.*

563. *Tergemina*] *Supra v. 51. Idem.*

564. *Tenui vulnere*] Egregii Dii, qui vulnerati, quorum ex vulnere sanguis, vel, si Homerum audimus, sanguis manavit. Vulnerata hoc eodem tempore ab Hercule, Iuno, alio Venus & Mars, à Diomede; Pallas, ab Ornyto; ipse Hercules, ab Hyppocoontidis. Clemens in *Protrept.* & *Arnobius* lib. 4. cont. *Gent.* testantur. *Delrius. Saucius.*] Narrant *Arnobius* lib. 4. *Apollodor.* lib. 3. *Biblioth. Homer.* *Iliad. d.* addit *Hesiodus* eodem itinere *Herculem Marti vulnera inflixisse. Idem.*

565. *Mortis*] Pluto qui mortuis dominatur. *Farnabius.*

566. *Fatum*] Fatum Stygis non recitandæ tu potentiori fato evince. *Idem. Tristis & inferis*] Primus hac de lætione monuit *Delrius*, cum interpretatione dici inferis tristem prospèctum, quia sunt lucifugæ: sed *Gruterus*, quia sic omnes *Pall.* & *vetus* interpres, *tristari inferos dum vident lucem*, recepit eam primus in libros. At falsum est lucem esse inferis tristem, nisi quæ invitis & improvisa contingit: ut *Tantalo* in *Thyeste*, *Cerbero* hac fabula. *Plutoni* apud *Ovidium* in *Phaëthonis incendio* & *Stadium*

He
 Profectus p
 Limes det fac
 Inmites pot
 Unbarum de
 Orpheus,
 Quæ silvas,
 Ars, quæ pr
 Ad cujus for
 Malcet non
 Et furtis re
 Delectat Eur
 Delectat & la
 Et qui fronto

rum Amphitri
 mille prope
 pium capere
 necum exiit
 fepidum
 collectionem
 fectio stillic
 dent arde
 Ue dicitur ab
 stium Lato
 fura munit
 talonaria, N
 Ein dicitur
 fiam, Triflu
 tus munit
 cullibus ven
 hanc prole
 addit dicit
 dicitur p
 rum manu
 aspectum
 cullode
 accere d
 Statio, De
 inferis: &
 herentiam
 proprium
 lita: m
 die quidam
 Arctide de
 taria trifi

Prospectus pateat lucis, & inuius
 Limes det faciles ad superos vias.
 Immites potuit flectere cantibus
 Umbrarum dominos, & prece supplici
 Orpheus, Eurydicen dum repetit suam.
 Quæ silvas, & aves saxaque traxerat
 Ars, quæ præbuerat fluminibus moras;
 Ad cuius fonitum confiterant feræ;
 Mulcet non solitis vocibus inferos,
 Et furdis resonat clarius in locis.
 Descent Eurydicen Threiciæ nurus,
 Descent & lachrimis difficiles dei;
 Et qui fronte nimis crimina tetrica

570

575

Quæ-

tium Amphiarai lapsu. At non fuit
 tristis prospectus Plutoni, cum Proser-
 pinam raperet. Valerius Flaccus Sthe-
 nelum emittit, cum Argonautæ ad
 sepulchrum ejus in statione essent,
 conspectum delectos heroas, non pro-
 secto tristem: nam & alii manes ar-
 dent avidos attollere vultus: at mox
 Ille dolens altum repetit chaos. Apud
 Statium Laio, quamquam ad fune-
 stum munus ducto, non desuit livida
 tabes invidia, & vox missa cujusdam:
 Heu dulces visitare polos solemque reli-
 ctum, Tristior has iterum tamen intra-
 ture tenebras. Nec Proteus, nec A-
 chilli Polyxenam reposcenti triste fuit
 lucem revisere. Et cur rogabant, ut
 adessent sibi & assatu monitisque no-
 curnis iuvarent amicorum defunctorum
 manes, si omnis illis superiorum
 aspectus tristis: Nec Cerbero opus erat
 custode, qui tamen fontes tantum
 arcere dira lucis cupidine dicitur
 Statio. Recte olim editum: *tristibus
 inferis*: & sic Etruscus, nec è suo dif-
 ferentiam notavit Lipsius. Hoc illis
 proprium epitheton omnibus. Noster
 intia: *noctis aeterna chaos, Et no-
 cte quiddam gravius & tristes deos.*
 Ancide sexta, quæ mysteria illa aperit,
 navita *tristis nunc hos, nunc accipit illos;*

ibidem tenent *mæsti loca, qui sibi letum
 Infontes peperere manu: & mæsta Eri-
 phyle.* Locat & Virgilius ibidem *tri-
 stes sine sole domos*: apud Statium, Plu-
 toni *jamdudum regia tristis Atremit
 oranti.* Rursus Maroni, *tristisque palus
 inamabilis unda*: ut & Horatio Tityon
tristi compescit unda Pluto. Sic *triste nu-
 bilum* non hinc longe, & *nox atra tri-
 sti umbra* circa caput Marc. apud Virg.
 Et quæ plura ejusmodi obvia. Gronov.

569. *Immites*] Thracius poeta in-
 signis ad inferos descendens repetitum
 uxorem Eurydicen à serpente, dum
 Aristæi vim fugeret, occisam, citharæ
 cantu in tantum demulsit Plutona &
 Proserpinam, ut illi uxorem restitue-
 rent, hæc lege, ne illam ante intrue-
 retur quam ad superos venisset, ille vero
 impatientia amoris respexit, rece-
 ptamque amisit. Farnabius.

575. *Non solitis*] Vocibus non ex-
 auditis prius inferis. Idem.

576. *Surdus*] Vbi veræ voces non
 audiuntur, silentibus *sacro digna Si-
 lentio Mirantur umbra dicere.* Idem.

577. *Threiciæ*] Threiciæ mulieres,
 quæ apud inferos. Idem.

578. *Difficiles*] Illacrymabiles Plu-
 to & Proserpina. Idem.

579. *Et qui*] Quin & ipsi judices
 C 4 infer-

Quærunt, ac veteres excutiunt reos,
 Flentes Eurydicen Juridici sedent.
 Tandem mortis, ait, vincimur, arbiter:
 Evade ad superos; lege tamen data:
 Tu post terga tui perge viri comes,
 Tu non ante tuam respice conjugem,
 Quam cum clara deos obtulerit dies,
 Spartanique aderit janua Tænari.
 Odit verus amor, nec patitur, moras.
 Munus, dum properat cernere, perdidit.
 Quæ vinci potuit regia cantibus,
 Hæc vinci poterit regia viribus.

580

585

590

infernî, de quibus infra v. 730. rigidi
 licer, commiserentur Orphei. *Farnab.*

580. *Veteres*] Examinant scelera,
 quæ quis apud superos & in vivis per-
 petrarit, infra v. 727. *Idem.*

582. *Tandem*] Narratur hic descen-
 sus & Orphei fabula etiã à Virgilio
 4. Georg. & Ovidio 4. *Metamorph.*
 Mythologiam tradit *Lucian.* *De
 æ570207.* *Deltius.* *Mortis*] Mortis
 arbitri. Pluto ait, vicisti nos ô Orpheu.
Farnabius.

586. *Deos*] Superos, solem &

sidera, quibus dies sacra. *Idem.*

587. *Tænari.*] Promontorii Laco-
 niæ, ubi ad inferos descensus patere
 credebatur, ut & in Averno Italiæ, *Tæ-
 nareas fauces, altioſtia Ditis.* *Idem.*

590. *Regia cantibus,*] Scribe cum
 Fl. *Quæ vinci potuit regia carmine.* Al-
 terum interpretario videtur. Hoc enim
 enim vel maxime carmen, quod canit.
 Boëthius hunc locum imitatus:
*Donamus comitem viro Emiam car-
 mine conjugem.* Gronovius.

591. *Viribus.*] Herculis. *Farnab.*

ACTUS TERTIUS.

HERCULES.

*Solem ceterosque Deos precatur veniam Hercules quod jussus Cerberum
 superis invisum traxerit.*

O lucis alme rector, & cœli decus,
 Qui alterna curru spatia flammifero ambiens,
 Illustre lætis exeris terris caput;
 Da Phœbe veniam, si quid illicitum tui
 Videre vultus jussus in lucem extuli

595

Ar-

592. *Lucis*] Sol. *Farnabius.*

593. *Alterna*] Vtrumque hemi-
 sphærium alternis vicibus lustrans. *Id.*

596. *Jussus in lucem extuli*] Ab
 Eurytheo: & hoc venia magis di-
 gnus. *Idem.*

597. 58-